

Margot Nilsson
Strateg
040-675 30 53
margot.nilsson@skane.se

YTTRANDE

Datum 2018-01-24
Dnr 1704569

1 (4)

Remiss Transpersoner i Sverige - Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92)

Region Skåne har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet ”Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor” (SOU 2017:92).

Region Skåne vill lämna nedanstående kommentarer.

Allmänt

Region Skåne är en värderingsstyrd organisation vars målsättning är att alla personer ska kunna åtnjuta och utöva sina mänskliga och demokratiska rättigheter. Det är därför välkommet att utredningar och insatser sätts in för att transpersoner ska få jämlika levnadsvillkor och kunna delta fullt ut i samhället. Region Skåne förutsätter dock att den kommunala finansieringsprincipen kommer att gälla så att statligt finansieringsstöd utgår för nya och utökade insatser.

Det är också viktigt att skapa flexibilitet och förutsättningar för tillit som främjar samverkan på regional nivå. Det är därför av grundläggande betydelse att undvika detaljstyrning av kommuners, landstings och regioners verksamhet.

Specifika punkter

När det gäller specifika punkter vill Region Skåne lämna följande kommentarer:

14.1.1 Samordning av arbetet för hbtqi-personers rättigheter

Region Skåne delar vikten av att en nationell handlingsplan tas fram men vill framhålla betydelsen av att Sveriges Kommuner och Landsting deltar i utformningen.

Region Skåne ställer sig också bakom en förbättrad samverkan mellan myndigheter. Det är dock viktigt att utformningen av dessa uppdrag och samverkanskonstellationer utgår från befintliga initiativ och i den mån som är lämpligt integreras i befintlig verksamhet.

14.1.2 Utredning om att införa ett tredje kön

Region Skåne tar inte ställning till om ett tredje kön ska införas eller inte men delar förslaget om att en utredning ska tillsättas.

14.1.7 Tillgängliga toaletter och omklädningsrum

Idag finns fördomar om olika kroppsutseende. Det bör därför, som utredningen tar upp, vara en könsneutral skyltning av enskilda toaletter hos offentliga aktörer.

Region Skåne ser positivt på utredningens förslag om en vägledning om transinkluderande toaletter för att säkerställa att dessa miljöer utformas på rätt sätt samt att det införs ett statsbidrag till utvecklingsprojekt för transinkluderande miljöer.

14.1.10 Stärkt och förbättrat arbete för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Region Skåne är positiv till att Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att se över statistiken avseende överföringar av HIV i syfte att utreda om transpersoner bättre kan inkluderas i denna. Region Skåne är dessutom positiv till att en nationell SRHR-strategi tas fram, med ett tydligt HBTQI-perspektiv integrerat. Region Skåne vill dock understryka att ett sådant arbete bör kopplas samman och integreras i pågående initiativ för SRHR på regional och lokal nivå.

14.4.1 Ökad kunskap om en tryggare vård

Region Skåne ställer sig bakom förslaget om att Socialstyrelsen ska genomföra en förstudie för att belysa utbildningsbehoven. I detta uppdrag bör det ingå ett intersektoriellt perspektiv för att underlätta för verksamheter som redan är hårt ansträngda.

14.6.1 Kunskapsspridande insatser

Region Skåne ser positivt på att Arbetsmiljöverket ska ta fram ett kunskapsunderlag för arbetsmiljöfrågor med särskilt fokus på transpersoners situation. Region Skåne ser det också som positivt att Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsmannen får nya uppdrag med hänsyn till transpersonernas berättelser om deras utsatta situation i arbetslivet.

14.7.3 Uppföljning av kartläggning

Region Skåne delar förslaget om att Socialstyrelsen ska kartlägga administrativa problem för personer med ändrat juridiskt kön. Detta är speciellt viktigt när det gäller IT-system som måste fungera fullt ut inom vården för att undvika felbehandlingar.

14.7.4 Ökad patientsäkerhet

Region Skåne ställer sig bakom förslaget om riktlinjer för hantering av personnummerbyte i journalsystemen. Det finns dock många fler patientsäkerhetsutmaningar för transpersoner som inte framkommer i betänkandet, exempelvis när det gäller självmedicinering och tillgänglighet för en snabbt växande patientgrupp.

14.9.1 Bättre inkludering av transpersoner i enkäter och undersökningar

Region Skåne anser det vara av grundläggande principiellt värde att utreda hur enkäter och undersökningar ska utformas för att alla ska känna sig inkluderande. Region Skåne tillstyrker därför förslaget.

16.1.1 En överenskommelse med Sveriges kommuner och landsting

Region Skåne ser det som positivt att utredningen inte föreslår ett standardiserat vårdförlopp. Det skulle ha begränsat möjligheten till individanpassad och patientcentrerad vård. Överenskommelse mellan staten och Sveriges kommuner och landsting är att föredra.

Ett stort hinder för en jämlik vård är tillgängligheten till könsbekräftande vård i landet, vilket gör att särskilt sårbara patienter riskerar att inte få sina vårdbehov tillgodosedda. Utöver en generell kvalitetshöjning av området behövs ett tydligt jämlikhetsperspektiv på frågan, som måste breddas till mer än ålder och könsidentitet, exempelvis kvalitetsskillnader på grund av socioekonomisk status. Jämlikheten i vården behöver inte enbart sättas som en ambition och viljeinriktning utan som ett kvalitetsmått som kan säkerställas. Kvalitetssäkrade nationella riktlinjer är ett effektivt medel för en jämlik vård som uppmuntras.

Det nämnda statsbidraget bör utformas så att det tar höjd för de faktiska kostnadsökningarna, som kan komma att vara särskilt omfattande i en inledande period på grund av utbildningsbehov och kvalitetsutveckling. Patientgruppen har ökat markant de senaste åren och i kombination med fler möjliga behandlingsmetoder finns ett behov av utökad statlig finansiering

för att säkerställa de nya krav och den förbättrade vård som utredningen lämnar förslag på. Statsbidraget, eller annan finansieringsmetod, bör utformas på ett långsiktigt och hållbart sätt utan risker för en underfinansierad verksamhet. Region Skåne ställer sig undrande inför den kostnadskalkyl som gjorts i utredningen och vill understryka att kostnadsökningarna som den ökade ambitionsnivån medför antagligen överstiger kalkylen och påverkar fler verksamhetsområden. En förbättrad vård för transpersoner kan innebära att personer som idag inte sökt vård i högre utsträckning söker i takt med att området utvecklas.

17.1 Konsekvenser för kommuner och landsting – den kommunala självstyrelsen och finansieringsprincipen.

Region Skåne delar förslaget om att utredningar och insatser bör sättas in. Region Skåne vill dock poängtera att det är tydligt att nya och förändrade insatser kommer att medföra ekonomiska konsekvenser. Region Skåne vill därför understryka att täckning ska utgå från staten för kostnadsökningar.

Region Skåne vill också framföra vikten av att skapa flexibilitet och förutsättningar för tillit som främjar samverkan på regional nivå. Det är därför av grundläggande betydelse att undvika detaljstyrning av kommuners, landstings och regioners verksamhet.

David Westlund
ordförande personalnämnden

Karin Melander
HR-direktör